

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2022/2023

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Historia Kościoła powszechnego: średniowiecze
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	History of the Church universal in the middle ages
Kierunek studiów	Teologia kurs B
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	Jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki teologiczne
Język wykładowy	Polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	Ks. dr hab. Włodzimierz Bielak, prof. KUL
---	---

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	15	II	4
konwersatorium			
ćwiczenia	15	II	
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	- Znajomość podstawowych wydarzeń z historii powszechnej. - Umiejętność posługiwania się mapami i ich czytania.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 – Zapoznanie studentów z dziejami Kościoła w epoce średniowiecza.
C2 – Kształtowanie u studentów umiejętności postrzegania historii Kościoła w szerokim kontekście dziejów politycznych i społecznych.
C3 – Kształtowanie u studentów umiejętności interpretowania i oceniania historii Kościoła w świetle obiektywnych źródeł i najnowszych badań naukowych.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student zna i rozumie najważniejsze zagadnienia i procesy w dziejach Kościoła w średniowieczu. Dostrzega wzajemne relacje między Kościołem i instytucjami społecznymi; wykazuje wkład Kościoła w kulturę średniowiecza	T_W03
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student analizuje wybrane źródła dotyczące historii Kościoła w średniowieczu; umie wyszukiwać i gromadzić informacje na temat zagadnień dotyczących historii Kościoła w średniowieczu i referować je; posługuje się mapami historycznymi	T_U05
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student uznaje własną odpowiedzialność za dziedzictwo kulturowe Kościoła i jest gotowy działać na rzecz jego zachowania i pomnażania	T_K07

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Wykład:

1. Karol Wielki i odrodzenie cesarstwa.
2. Karol Wielki wobec Kościoła.
3. Saeculum obscurum – przyczyny i skutki.
4. Cluny – ku reformie.
5. Reforma gregoriańska.
6. Wyprawy krzyżowe.
7. Średniowieczne herezje i inkwizycja
8. Upadek średniowiecznego porządku w Europie – czasy cesarza Fryderyka II.
9. Bonifacy VIII i Francja.
10. Tzw. niewola awiniońska papieża.
11. Wielka schizma zachodnia.
12. Koncyliaryzm.
13. Sobory XV wieku.
14. Devotio moderna.
15. Husytyzm.
16. Życie zakonne w średniowieczu.

Ćwiczenia:

1. Cyryl i Metody – *Żywot św. Metodego*
2. Św. Wojciech w *Kronice Kosmasa*
3. Opis plemion ruskich i chrzest Rusi w *Powieści minionych lat*
4. Schizma wschodnia 1054
5. Dictatus papae Grzegorza VII
7. Pierwsza wyprawa krzyżowa (sytuacja krzyżowców w Bizancjum i Palestynie na podstawie: Anonima, *Dzieje pierwszej krucjaty*, wyd. K. Estreicher, Warszawa 1984.
8. Św. Franciszek i jego reguła
9. Procedura wyboru papieża na podstawie dokumentów soborów, szczególnie: laterański III (kan. I), 11. lyoński II (konstytucja II/2), w Konstancji.
10. Obraz papieża w *De praxis Curiae Romanae* Mateusza z Krakowa

11. <i>De imitatione Christi</i> – programowe dzieło devotio moderna. 12. Nauka Jana Husa o Kościele 13. Papiestwo renesansowe

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Wykład konwencjonalny	Kolokwium	Karta zaliczeniowa
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Przygotowanie referatu. praca z mapami, praca z tekstem, dyskusja	Referat Kolokwium śródsemestralne, Obserwacja	Plik z referatem Karta oceny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Karta oceny

VI. Kryteria oceny, uwagi...

Ocena niedostateczna

Student nie zna podstawowej faktografii z zakresu historii Kościoła powszechnego w średniowieczu nie potrafi wyjaśnić najważniejszych procesów dziejowych, nie rozumie znaczenia dziedzictwa kulturowego Kościoła. Student nie potrafi samodzielnie korzystać z bibliografii z zakresu historii Kościoła i opracowywać problemów badawczych zdobywać wiedzy i dokonywać analizy źródeł.

Ocena dostateczna

Student zna podstawowe fakty z historii Kościoła, w niewielkim stopniu potrafi wyjaśnić najważniejsze procesy dziejowe Kościoła w średniowieczu, ale nie dostrzega wzajemnych relacji między nimi, rozumie znaczenie dziedzictwa kulturowego Kościoła, ale nie dostrzega potrzeby własnego zaangażowania w jego zachowanie. Student w niewielkim stopniu potrafi samodzielnie korzystać z bibliografii z zakresu historii Kościoła przy opracowywaniu problemów badawczych, zdobywać wiedzę i dokonywać analizy źródeł.

Ocena dobra

Student ma dobrą wiedzę o poszczególnych zagadnieniach z historii Kościoła w średniowieczu, potrafi prawidłowo je wyjaśnić i dostrzega wzajemne relacje między nimi, rozumie potrzebę własnego zaangażowania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego Kościoła. Student umie samodzielnie korzystać z bibliografii z zakresu historii Kościoła i opracowywać problemy badawcze, zdobywać wiedzę i w miarę poprawnie dokonywać analizy źródeł. Student dostrzega złożoność procesów dziejowych i potrzebę ich wyjaśniania z wykorzystaniem osiągnięć innych dyscyplin naukowych.

Ocena bardzo dobra

Student ma pogłębioną wiedzę o poszczególnych zagadnieniach z historii Kościoła, rozumie i potrafi wyjaśnić procesy historyczne zachodzące w Europie średniowiecznej oraz udział w nich Kościoła; umie w znacznym stopniu samodzielnie wyszukiwać potrzebne informacje z zakresu historii Kościoła, swobodnie zdobywać wiedzę, poprawnie interpretować źródła oraz opracowywać bardziej złożone zagadnienia z zakresu historii Kościoła średniowieczu. Student ma pełną świadomość złożoności procesów dziejowych i konieczności rzetelnego ich wyjaśniania z wykorzystaniem osiągnięć innych

dyscyplin naukowych. Ma pełną świadomość wartości dziedzictwa kulturowego Kościoła oraz własnej odpowiedzialności za zachowanie i pomnażanie go.

Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uprzednie zaliczenie ćwiczeń

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	70

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
Banaszak M., <i>Historia Kościoła Katolickiego</i> , t. 2, Warszawa 2009; Carroll W., <i>Historia chrześcijaństwa</i> , t. 2-3, Wrocław 2010; Danielou J., Marrou H.I., <i>Historia Kościoła</i> , t. 2, Warszawa 1988; Kumor B., <i>Historia Kościoła</i> , t. 1-4, Lublin 2003-2005; Wielgus S., <i>O micie ciemnego średniowiecza</i> , w: S. Wielgus, <i>Z badań nad średniowieczem</i> , Lublin 1995, s. 7-49; Zientara B., <i>Historia powszechna średniowiecza</i> , Warszawa 2015.
Literatura uzupełniająca
Bielak W., <i>Devotio moderna w polskich traktatach teologicznych powstałych do połowy XV wieku</i> , Lublin 2002; Craughwell T.J., <i>Jak najazdy barbarzyńców ukształtowały współczesny świat</i> , Warszawa 2009; Cantarella G.M., <i>Grzegorz VII</i> , Warszawa 2021; Chadwick H., <i>Historia rozłamu Kościoła wschodniego i zachodniego</i> , Kraków 2009; Daniel-Rops, <i>Kościół w czasach katedr i krucjat</i> , Warszawa 2019; Dumezil B., <i>Chrześcijańskie korzenie Europy</i> , Kęty 2008; Fałkowski W., <i>Wielki król. Ideologiczne podstawy władzy Karola Wielkiego</i> , Warszawa 2011; Fisher-Fabian S., <i>Karol Wielki</i> , Warszawa 2002; Haag M., <i>Templariusze. Historia i mity</i> , Kraków 2017; Harris J., <i>Bizancjum i wyprawy krzyżowe</i> , Warszawa 2005; Hauziński J., <i>Fryderyk II Hohenstauf. Cesarz Rzymski</i> , Poznań 2015; Heather, P., <i>Imperia i barbarzyńcy. Migracje i narodziny Europy</i> , Poznań 2014; Huizinga J., <i>Jesień średniowiecza</i> , Kraków 2016; Jan Hus. <i>Życie i dzieło w 600 rocznicę śmierci</i> , red A. Paner, M. Hintz, Gdańsk 2016; Konik M., <i>W obronie świętej inkwizycji</i> , Wrocław 2006. Kracik J., <i>Grzegorz VII</i> , Kraków 2005; <i>Księga inkwizycji napisana przez Bernarda Gui</i> , Kraków 2002; Lambert M., <i>Średniowieczne herezje</i> , Kęty 2008; Le Goff J., <i>Kultura średniowiecznej Europy</i> , Gdańsk 2002; Morris C., <i>Monarchia papieska. Dzieje Kościoła zachodniego w latach 1050-1250</i> , Kęty 2015; Pacault M., <i>Dzieje Cluny</i> , Kraków 2010; Philips J., <i>Czwarta krucjata i złupienie Konstantynopola</i> , Kraków 2017; Piazzoni A.M., <i>Historia wyboru papieży</i> , Kraków 2004; Potkowski E., <i>Rycerze w habitach</i> , Warszawa 2004; Prochaska A., <i>Sobór w Konstancji</i> , Kraków 1996; Strzelczyk J., <i>Oton I Wielki</i> , Poznań 2018; Wielomski, A., <i>Teokracja papieska 1073-1378. Myśl polityczna papieży, papalistów i ich przeciwników</i> , Warszawa 2011;